

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

**DOLORS OLLER
ÉS PROFESSORA
EMÈRITA DE
TEORIA DE LA
LITERATURA
A LA UNIVERSITAT
POMPEU FABRA.
A 'ACCIONS I
INTENCIONS'
(EMPÚRIES, 2011)
RESUMEIX
LA FEINA
DE TOTA
UNA VIDA
DEDICADA
A L'ESTUDI
I L'ENSENYAMENT
DE LA LITERATURA**

La utilitat de la poesia en l'era de la banalitat

SIMONA SKRABEC

–Para qué sirven las matemáticas? –va preguntar el meu marit a l'escola, desesperat com tantes altres criatures davant l'allau d'abstracció. A casa, amb els nens, li fem repetir sovint la resposta del professor: –Pues sirven para muchas cosas...

Davant del llibre de Dolors Oller *Accions i intencions* m'assalta el sentiment oposat. Sento gratitud perquè no ha respost una pregunta encara molt més desesperada: –Per a què serveix la poesia? –amb el posat autosuficient de tants altres pedagogs de la literatura. Oller articula una resposta coherent, treballada, precisa: ens presenta un sistema. La seva teoria fa visible la tercera dimensió damunt un tros de paper pla. Els plecs minúsculs entre les lletres s'obren cap a un espai de reflexió, vertiginosament vast. Oller fa comprendre que les paraules són. Així de simple.

El llibre resumeix el treball de tota una vida intensa, dedicada a l'estudi i també a l'ensenyament de la

literatura, d'aquí la seva complexitat i l'extensió, referències creuades i exemples que es repeteixen amb insistència. Però la lliçó d'aquestes "estratègies de lectura" és, com s'ha dit, simple: un poema són aquest nombre determinat de versos i prou. La forma ho és tot. Encara que els consumidors ocasionals de versos pensin que un poema reemplaça alguna cosa. Així la reflexió sobre la literatura es converteix en un treball de detectius per descobrir qui era aquella noia la bellesa de la qual canta el poeta. I si hem aconseguit esbrinar-ho, sembla que ja hem desxifrat el secret. Aquest procediment obliga a pensar la literatura com el testimoni del passat. Els poetes són venerats perquè ens han conservat l'empremta de les desgràcies, però també els somnis antics.

Però el poema és sempre resultat d'una ment individual i absolutament subjectiva que ens ha creat el puzle. I per això, un poema no és mai un document d'arxiu. Els poetes no fotografien el seu entorn perquè les imatges s'imprimeixen com postals per a uns turistes del futur.

CRISTINA CALDERER

ACCIONS I INTENCIONS
DOLORS OLLER
EMPÚRIES
408 PÀGS.
18,90 €

**"L'ÚNICA
FUNCIÓ QUE
LA SOCIETAT
ENCARA
ESTÀ
DISPOSADA
A
RECONÈIXER
A LA
LITERATURA
ÉS LA
REPRESENTACIÓ"**

Aquesta confusió fa que en l'arena pública els poetes hagin de competir per l'audiència amb els esportistes d'elit i fins i tot els cuiners de moda. L'única funció que la societat encara està disposada a reconèixer a la literatura és la representació.

El treball poètic és tota una altra cosa i Oller ho aconsegueix deixar molt clar. El poeta lluita contra allò que l'envolta. I la utilitat de la poesia és que ens ensenya a pensar críticament. La lectura continuada de versos fa dubtar del llenguatge i de les seves fórmules. La finalitat de la forma, de la rigidesa de la mètrica o de la treballada ornamentació és fer-nos pensar com utilitzem les paraules. La paraula poètica és més corrosiva que qualsevol crit revolucionari, més penetrant que les contemplacions místiques perquè crea el dubte.

Els poetes estudiats per Oller confessaven una mena de realisme tossut: tot ja està aquí, en les relacions que creen aquestes paraules concretes, en la xarxa que s'estableix amb altres formes acumulades en la memòria col·lectiva i amb les maneres de pensar adquirides. "Et van parlar d'un pou, no de camins", conclou Ferrater. Generació rere generació busquem el pou que contingui totes les respostes, però només hi trobem els camins, durs i interminables, que es ramifiquen cap a l'infinit.

Les imatges semblen obertes a totes les lectures possibles. Aquesta obertura no és signe de cap llibertat, sinó un avís de fins a quin punt la llengua és una trampa i com permet manipular el sentit i maquillar els continguts. Vivim en una era que ens sotmet a una pressió brutal de missatges xifrats en forma d'anuncis i d'altres proclames. La disciplina que exigeix la lectura de la poesia i la capacitat d'afrontar la complexitat d'una figura retòrica fa dels lectors de poesia uns ciutadans massa insumisos. És per això que la poesia té cada cop menys lloc en la societat de consum? ♦♦

SOTA SOSPITA

Foteu fora Shumona Sinha

ANDREU GOMILA

Ja ho sabeu, si voleu conservar la feina, el millor serà que no utilitzeu les experiències viscudes per escriure una novel·la. A França han fet fora de l'Oficina de Protecció dels Refugiats i els Apàtrides l'escriptora Shumona Sinha, que treballava d'intèrpret de bengali a Fontenay-sous-Bois, a l'est de París. La raó? Haver escrit una novel·la, *Assomons les pauvres* [Estaborniu els pobres], que parla sobre la feina. Diuen que ha supe-

rat els "límits", és a dir, que les descripcions i els personatges que hi surten són tan reals que, per força, ho han de ser. I es queixen que no els fes arribar el manuscrit abans de la publicació per *revisar-lo*... Queda clar que sovint la realitat supera la ficció, i n'hi ha que encara no entenen que molts cops la ficció s'assembla a la realitat i que els escriptors s'hi acosten per aconseguir el que se'n diu versemblança. A França, ja sabem que es

prenen molt seriosament això de la literatura. Fa dècades que persegueixen els autors que atempten contra la moral. Des de Baudelaire fins a Flaubert passant per Michel Houellebecq. Però també és veritat que la gent es pren la molèstia de llegir novel·les i s'hi impliquen tan a fons que arriben al punt ridícul de perseguir els autors. Sinha, una bella intèrpret que ja ha aconseguit algunes portades gràcies a l'escàndol i a una

**UNA
AUTORA
PROVA QUE
ÉS MILLOR
NO
ESCRUIRE
DE LA FEINA**

brillant novel·la, diu que va deixar l'Índia per França fa deu anys perquè creia que era la pàtria de la literatura i la pintura. Per això va adoptar el francès com a llengua literària. I ara veu que també és la pàtria del control estatal... S'imaginen el Grupo Godó querellant-se contra Xavier Bosch per *Se sabrà tot*, o la Renfe contra Najat El Hachmi perquè a *La caçadora de cosos* s'ho munta amb homes als lavabos dels trens de Rodalies? ♦♦